

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

★★★

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7565, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Načelna borba v Nemčiji

Ni več nobenega dvoma, da je Schliecher-Papenov kabinet v Nemčiji zamišljen le kot predhodnik bodočega Hitlerjevega režima. V podkrepitve te trditve nam ni treba iskati za golimi domnevami ali zgolj teoretičnimi indicijami. Papenova vlada je sama poskrbela, da nihče več ne more dvomiti, da stoji za njo Hitler. Eden poglobljnih znakov so poskusi političnega centralizma, ki so se v kratki dobi, odkar je Brüning odstopil, v tako grobih oblikah ponovili, da so se resno vznemirile vse nemške dežele.

Centralistična ureditev države v fašistični hitlerjanski ideologiji ne pomenja nekaj drugovrstnega, temveč tvori njeno bistveno osnovo. Kot primerek tega mišljenja more služiti že organizacija Hitlerjeve stranke, ki je absolutno centralistično urejena. »Stranka sem jaz,« je kot prica pred monakovskim sodiščem izpovedal Adolf Hitler 9. junija 1932. Ne pokrajinski in niti ne vsedravnih delegati nimajo pravice, da bi določevali poslanke in ministrske kandidate. Hitler osebno zapoveduje in določuje osebe, ki si jih je sam izvolil. Vsa povelja in navodila za celo stranko se izdajajo v Rjavi hiši v Monakovem. V stranki je samo ena glava in to je Hitler.

Togi centralizem v nemški fašistični stranki jasno ponazoruje njihovo državno politično naziranje. Hitlerjeva stranka je absolutna nasprotnica vsakega resničnega parlamentarizma, vsake resnične demokracije in katerihkoli samoupravnih pravic. Nasprotno pa je prvobornilca za »totalno državo«, ki ima vse v roki, ki vse nadzoruje in ima povsod svoje prste zraven. Bori se za državno obliko, v kateri posameznik, pa tudi posamezne dežele nič ne pomenijo. Torej politični socializem kakor v Rusiji, le da z nacionalno predznačko kakor v fašistični Italiji. Hitlerjanstvo ni od fašizma opije poselno uniforme, pozdrava, strogo vojaške organizacije in oboževanja voditelja, ampak tudi ostalo ideologijo. Ima n. pr. v svojem programu predviden centralni parlament, ki naj pa v resnici ne bo ljudsko zastopstvo v demokratičnem smislu, ampak le neke vrste glasovalna mašina oziroma posvetovalni organ stranke, kakor je to slučaj v Italiji ali pa v boljševiški Rusiji. Tudi v Rusiji ni »Svet ljudskih komisarjev« odločujoč politični faktor, temveč le komedija in parađa za nepoučeno ljudstvo. Devetlanski strankarski »Politbüro« je tisti, ki vodi in vlada sovjetsko-Rusijo po željah in smernicah rdečega diktatorja Stalina. Nič manj kot to je tudi Hitlerjev ideal, ki naj mu omogoči, da bo čez čas istotako, kakor pravi danes: stranka sem jaz, — mogel reči: država sem jaz!

V teh svojih državno-absolutističnih in diktatorskih stremeljenjih pa vidi Adolf Hitler največjo oviro in zapreko v katolicizmu. Pred vsem radi tega, ker katoliška Cerkev ni in ne more biti državna ter nacionalno omejena, temveč je univerzalna ter se upira vsakemu zaslužju ali političnemu izražanju od strani države, Hitlerjeva absolutistična država pa hoče v sebi absorbirati vse sile. Odtod borba proti katolicizmu, škofom in duhovnikom. Odtod na politični in parlamentarni pozornici ogorčen boj proti centrumu oz. Bav. ljudski stranki, ki je mnogo bolj brezobzirna kakor proti socialni demokraciji. Ti dve politični stranki sta namreč v nemškem narodu veliki organizirani sili, ki v politični areni čuvata človečanske pravice povodca kakor katoliške cerkve v Nemčiji in se upirata krivičnemu državnemu nasilju. Da pa sta ravno radi tega eminentno državotvorni in pozitivni, je dokazal Brüning s svojim dveletnim kancersvom, ko so mu hote ali nehote tudi politični nasprotniki morali izreči priznanje.

V katolicizmu zre hitlerjanstvo svojega nasprotnika tudi radi tega, ker katoliško družabno pojmovanje načeloma obsoja vsak državni absolutizem. Katolištvo čuva osnovne pravice posameznika in družine in poudarja organsko socialno življenje družabnih in gospodarskih slojev. Socialna okrožnica Pija XI. »Quadragesimo anno« razlaga, v kako veliko škodo države same se je zgodilo, »da je izgubila socialno obliko vladavine in prevzela vsa bremena, katera so nosile poprej razne, sedaj zatrite organizacije, tako da zasiplje in tlači državo skoraj neskončno nalog in poslov. Papež obnavlja v svoji okrožnici, ki naj bo katoličano« smernica pri njihovem javnem delu, nepremakljivo in neizpremenljivo načelo socialne filozofije, namreč: »Kakor ni dopustno jemati posameznikom in izročiti občini, kar zmorejo posamezniki s svojo močjo in delavnostjo, tako je nepravilno, povzročiti veliko škodo in moti pravi red, če se to, kar zmorejo manjše in nižje organizacije, izroča večji in višji družbi; zakaj država mora po svoji moči in naravi udomiti socialnega organizma s svojo dejavnostjo dajati oporo, nikdar pa ne sme le-tih zase podvezovati in uničevati.« Krščanstvu torej leždi pred očmi gotov hierarhični red — ako se smemo tako izraziti —, med raznimi socialnimi in političnimi ustanovami, v katerem prevzemajo višje oblasti dopolnjujočo nalogo a pri tem ne absorbirajo manjših sešavnih edinic, kakor to dela totalitarna in absolutistična država.

V Nemčiji sta torej v ostri borbi dva tabora, ki imata bistveno različne poglede na javno življenje in ureditev države. Borba je načelna pomena in utegne roditi za Nemčijo usodne posledice. Predvsem govore mnoga znamenja za to, da bo znova vzplamtel kulturni boj med katoličani in protestanti. Za Hitlerjem, čeprav je po krstnem listu katolik, stoji v glavnem protestantske province. Njegov najmočnejši zaveznik je pruski protestantizem, čigar kulturna organizacija je poznana »Evangeljska zveza« (Evangelischer Bund), ki pa ne stremi za versko obnovo evangeljskega prebivalstva, temveč za političnim nadvladjem v Nemčiji. Prav ista zveza je bila vrsto let močan podpornik socializma, ker je s pomočjo njegovega

Lausannska konferenca v odločilnem stadiju

Podonavski blok zopet na dnevnem redu

Lausanne, 2. julija. Tg. S povratkom Herriota iz Pariza se je začel odločilni stadij lausannske konference. Najprej je imela francoska delegacija interno sejo, po kateri se je odpeljal Herriot k MacDonaldu, s katerim se je razgovarjal skoro eno uro. Potem pa je MacDonald poklical k sebi Grandija, Tyrella, Germaina Martina, Bonneta, Chamberlaina in Runcimana. Tudi ta angleško-francosko-italijanski razgovor je trajal eno uro. Potem pa se je začela angleško-francosko-nemška konferenca. Pri tem ni šlo toliko za finančno ureditev, kakor za politične predpogoje, katere bi rada dosegla Francija v zvezi z raznimi intervencijami nemškega državnega kancera glede versailske mirovne pogodbe.

Iz dobrih virov doznava vaš dopisnik, da se je Herriot poprijel nemške pobude za pogodbo med štirimi, kakor jo je predlagal nemški državni tajnik Bülow v prvi nemški »pomenici. Radi tega je jasno, zakaj je nemški državni minister danes dopolne popolnoma sam razpravljal z MacDonaldom in Herriotom. Čuje se, da je Herriot poleg drugih predlogov imenoval vsoto okroglo 4 milijarde kot znesek nemških plačil v skupni fond pri mednarodni reparacijski banki. Ta številka je v zvezi s klavzulo, ki se nanaša enostavno na povabilo k lausannski konferenci, v kateri je bil govor o tem, da naj ta konferenca pripravi un reglement mondial. Praktično to ne pomeni nič drugega, kakor to, kar bi pomenila stara ameriška klavzula Anglešev in Francozov, toda nova oblika bi bila morda za Nemčijo bolj sprejemljiva, četudi bi seveda omogočila končno določitev nemških finančnih prispevkov šele po pogajanjih z Ameriko. Številka štirih milijard, ki je v primeru s prvotno vsoto znižana zelo znatno, nikakor ni ultimativnega značaja, to se pravi, da bi se morda še dala spremeniti, odvisna pa je sedaj od praktičnih predlogov Nemčije.

Francija se odreče reparacijam

Lausanne, 2. julija. Tg. Herriot je danes izjavil, da je Francija pripravljena odreči se odvisnosti reparacij od ameriških dolgov in sprejeti »tekoče lestvice« nemških plačil v skupnem znesku 7 milijard, toda sam smatra za verjetno, da bi prišlo v poštev plačilo Nemčije samo v znesku štirih milijard. Tudi je pripravljen izjaviti, da je odpravljen odstavek VIII. versailske mirovne pogodbe, t. j. odstavek o reparacijah. To pa je maksimum francoskega pristanka, za katerega bo imel v francoskem parlamentu še hud boj. Dalje Herriot ne more iti. Če Nemci tega ne bodo sprejeli, se bo morala konferenca razbiti. V tukajšnjih političnih krogih se ocenjuje Herriotov pristane kot velik uspeh Nemcev. Herriot se je takoj po svojem povratku iz Pariza odpeljal k MacDonaldu. Ko se je večeraj zvečer vrnal iz Pariza, so ga spremljali na kolodvor člani radikalne frakcije in celo njegovi nasprotniki »Mladoturki« in mu prirejali navdušene ovacije.

Angleži verujejo v uspeh

London, 2. jul. Tg. Tu se pričakuje s pričetkom prihodnjega tedna konca lausannskega zasedanja. V Londonu so optimističnega mnenja, ker trdijo, da bo Francija znižala svoje zahteve na 200 milijonov funtov, Nemčija pa da bo svojo ponudbo zvišala na 150 milijonov funtov, tako da razlika nikakor ni nepremagljiva. Nemška plačila se bodo mobilizirala z izdajo 5% bonov, nerešeno pa ostane vprašanje termina. Tudi klavzula o varnosti še ostane nerešena do časa po ameriških predsedniških volitvah.

Usoda lozanske konference je sedaj, kakor je Herriot pravilno naglasil, v rokah nemške delegacije. Vsi razlogi pameti govore za kompromis, kakor so ga predložile Nemcem upniške države. Dejstvo, da se bo vojna odškodnina enkrat za vselej spravila s sveta, je toliko pomena za Nemčijo, da je čisto upravičeno, če se od nje zahteva, da žrtvuje gotovo vsoto pod naslovom »gospodarske rekonstrukcije sveta«. Tisti, ki pravijo, da bi Nemčija lahko dosegla uničenje reparacij, ne da bi ji bilo treba dati kakršnekoli protikoncesije, ker se Nemčija nima bati nobenih prisilnih korakov, se motijo. Ako bi se Nemčija oprostila svojih reparacijskih obveznosti z enostavnim neizpolnjevanjem, bi se uničile tudi nemške privatne obveze. To bi pa Nemčiji sami gospodarsko silno škodovalo, ker bi se potem ne imela od Evrope nadejati ničesar.

centralizma upala dobiti odločujočo besedo v vodstvu državnih poslov. Sedaj se je oklenila hitlerjevec in z istim ciljem podpira njihovo gibanje.

Poleg kulturnega odpora pa se vedno ostreje pojavlja tudi politična reakcija proti prusovskemu centralizmu, ki ga propagira Hitler. Bavarski lev se je že prebudil in se kaj malo meni za očitke separatizma in protidravnosti, s katerimi ga obisipa Hitlerjevo časopisje. Za Bavarsko prihajajo tudi druge zvezne države, kakor Badenska in Würtemberg, katerih tudi ni volja, da se odrečejo svojem položaju v državi. Spričo ogromnih težkoč, v katerih se nahaja Nemčija, bi se zdelo, da je kulturni boj in pa notranje politične državni spor zadnje, kar bi si nemški narod v sedanjem trenutku mogoč privoščiti. Hitler se sicer kaj rad proglašja za največjega patriota, a utegne s svojim političnim podjeljem Nemčijo upropastiti. Da se nemški katoličani zavedajo dalekosežnosti vsilje-

Kar se tiče komisije za sklicanje svetovne gospodarske konference, so francoski delegati zopet postavili na dnevni red vprašanje gospodarske unije podonavskih držav, kar je seveda vznejevoljilo Italijane. Začuda so se nemški delegati postavili v tem vprašanju na stališče Francije, podpirajoč njeno tezo o preferenčnih carinah, ki naj veljajo v podonavski uniji, iz katere bi seveda Nemčija ne smela biti izključena. To je od strani Nemcev taktična manever, da bi dosegli v vprašanju vojne odškodnine čim manjšo vsoto odkupa. Na vsak način je treba konstatirati, da se Francija z vsemi silami trudi, da se varujejo interesi njenih zaveznic, predvsem Jugoslavije, ki bi bile po kompromisu z Nemčijo od vseh držav najhujše prizadete.

FRANCIJA ZA JUGOSLAVIJO

O tem pričajo francoski listi, predvsem »Journal«, ki je bil prvi prinesel notico o nemški odkupnini 4 milijard frankov, od katere bi polovica šla za odplačilo vojnega dolga Ameriki, polovica pa za ekonomično sanacijo Evrope, to je v prvi vrsti za Francijo in Jugoslavijo. Italijansko časopisje se zaradi tega seveda razburja in pravi, da, če ima pravico do posebne odškodnine Jugoslavija, jo ima tudi Italija.

HERRIOT IN FRANCOZI

Levičarsko časopisje enodušno podpira prizadevanja Herriota, da se doseže pameten in pošten sporazum z Nemčijo, dočim ga desnica

slej ko prej napada. Vendar se zdi, da je večina francoskega naroda za pametno in pošteno poravnavo in da se je že vsak Francoz sprijaznil z mislijo, da so reparacije za vedno pokopane. Nevaren pa bi postal položaj, če bi Nemci vztrajali na stališču, ki so ga izrazili na konferenci 29. t. m., da se morajo razveljaviti one klavzule versailske pogodbe, ki Nemčijo razorožujejo. Francoski nacionalisti bi raje videli, da Francija izgubi reparacije brez vsake odkupnine »za gospodarsko reorganizacijo Evrope«, kakor da bi se razveljavile one točke mirovne pogodbe, ki držijo Nemčijo v vojaškem oziru v Sahu.

Poljska naj bo pomirjena.

Zelo se zaradi poteka lozanskih razgovorov vznemirja poljsko javno mnenje. Desničarska »Gazeta Warszawskac« je bila celo zaplenjena, ker je preveč napadla Pilsudskega, češ da pre malo brani Poljsko pred nemškim napadom. Toda tudi oficijozna »Gazeta Polska« energično protestira proti temu, da bi se Nemčija osvobodila spon versailske mirovne pogodbe, ker bi se v tem slučaju obstoječi politični red Evrope spremenil v kaos. Poljaki se tudi bojijo, da ne bi Francija na kakršenkoli že način favorizirala nemških teženj po odpravi poljskega koridorja. Herriot se je zaradi tega čutil prisiljenega, da te poljske strahove razprši. Energično je izjavil poljskim žurnalistom v Lozani: »Morem popolnoma zagotoviti poljski tisk, da se v razgovorih z Nemčijo nihče ni niti z eno samo besedo dotaknil kateregakoli vprašanja, ki bi moglo biti v škodo naših prijateljev in zaveznikov.«

Dr. Srskić sestavlja novo vlado

Belgrad, 1. jul. 1. Nocoj je bila zaprišana nova vlada, ki je sestavljena, kot sledi:

predsednik vlade: dr. Milan Srskić;
zunanj minister: dr. Jevtić;
notranji minister: Zika Lazić;
pravosodni minister: dr. Ilija Šumenković;
minister za prosveto: dr. Kojić;
minister za trgovino in industrijo: Ivan Mohorić;
minister za kmetijstvo: Juraj Demetrović;
minister za socialno politiko in narodno

zdravje: Ivan Pucelj;

minister za promet: ing. Lazar Radivojević;
minister za javna dela: dr. Srkulj;
minister za gozdove in rudnike: V. Pogačnik;
minister za fizično vzgojo: dr. Kraljević;
finančni minister: dr. Gjorgjević;
minister za vojno in mornarico arm. gen. Dragomir Z. Stojanović.

ministri brez portfelja: dr. Albert Kramer, Boža Maksimović in dr. Handija Karamehmedović.

Češkoslovaški komunisti in sokoli

Viharen pretep v zbornici

Praga, 2. jul. Snoči je prišlo v poslanski zbornici do hudega spopada med agrarci in narodnimi socialisti na eni strani in komunisti na drugi. Povod za to so dali sramotilni kliči, ki so padli iz vrst komunistov na sokole. Narodna demokratska poslanka Spaček in Hodač sta ostro nastopila proti komunistom. Dr. Černy je protestiral v imenu agrarcev, češ, da se sokoli nahajajo pod varstvom narodne solidarnosti in da nima nikdo pravice sramotiti jih. Tedaj so zagrali komunistični poslanci strahovit

hrup. Opsovali so posebno kmetijca Mašato in nato še druge poslance vladne koalicije. Nato so se spopadli narodni socialisti in komunisti, posebno poslanec Zeminova in komunistka Čižimska sta si skočila v las. Njima so priskočili na pomoč poslanci iz obeh taborov. Predsednik je prekinil sejo in izključil od sej komuniste Čižimsko, Štetka in Svobodo. Toda poslanci se niso dosti zmenili za predsednikove ukaze in borba je trajala dalje. Med pretepom ni bilo v dvorani poslancev katoliške ljudske stranke in socialistične stranke. Ko je predsednik zopet otvoril sejo, je zbornica odobrila sklep, da se omenjenim trem komunistom za en mesec odtegnejo dnevnice. Tedaj se je dvignil komunist Sliwka in pričel grdo sramotiti sokole. V dvorani je nastal zopet hrup in predsednik je moral zopet prekiniti sejo. Po ponovni otvoritvi seje je poslanec Mašata proglasil sokolske tekme za slovesnost vsega naroda.

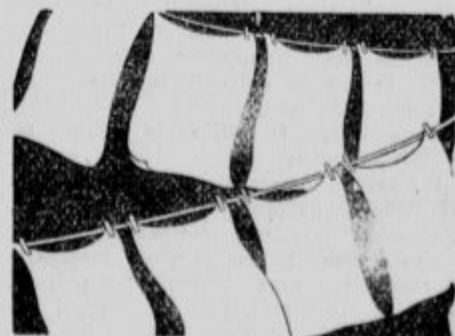
Završniško in velenjsko omrežje zvezano

Ljubljana, 2. julija.

Danes opoldne je bila priključena transformatorska postaja pri Naklem in je bilo s tem zvezano velenjsko in završniško električno omrežje. — Od opoldne je završniško tok tudi že v Ljubljani in nocoj gore na kolodvoru luči od završniškega toka. Istotako napaja Završnica tudi omrežje v Domžalah in vse kraje med Trzinom in Kranjem.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno z južnimi vetrovi, temperature bodo še vedno visoke, vreme se bo poslabšalo.

nega jim boja, odseva iz vsega njihovega časopisja. Ze sedaj je očitvidno, da se bodo borili, kakor se bori le tisti, ki brani svoje bitne pravice. R. M. Volkszeitung n. pr. piše: »Javno izpovedno, da bomo vodili boj proti krivičnim zahtevam ne le v kulturno-političnih vprašanjih, temveč na vseh poljih, kjer država preko svoje kompetence stremi po totaliteti in omnipotenci. Našemu katoliškemu narodnemu delu leži demokratičnost v krvi. Demokratičnost ne kakor državno gospodarstvo mas, temveč v smislu ljudskih svoboščin napram državi in kot politična samovlada ljudskega življenja. Zato smo v načelni opoziciji proti onim pokrajnam, ki niso nikdar poznale naroda kot samostojne politične sile, ampak se morajo za svoj položaj zahvaliti državi in le z državno silo skušajo postati narod. Najmanj pa se bomo dali z očitki nedržavnosti in separatizma podrediti kakršnekoli državnemu kolektivu.«

TERPENTINOVO - MILO

GAZELA

peré res lepo belo

Friedrich Muckermann:

Radikalizem ali aktivizem

Nekaj novega, velikega, osvobodilnega ali na dan skozi vsa stiska, krize in obup. To čutimo v Nemčiji kakor po vsem svetu. Neke sveta nestrpnost se je polastila vseh sil, ki to nevo v sebi čutijo in v vedno določnejših likih vidijo vstajati iz teme. Te po svoji naravi mladostne sile ne morejo več strpeti in bi najraje vse staro, vse, kar je slabega na svetu, zrušile v prah, zatrlje z ognjem in mečem in kar čez noč, liki čarodeji, uveljavile novo. Jasno je, da te ljudi ni mogoče pomiriti z ukazi: »Mirujte! Zdržite! Zvečite!« kakor v blaženih vojnih dneh. Edino z enim geslom utegnemo se zajeti njihovo dušo: aktivizem!

Vzlic vsem mogočim volitvam, ki smo jih že doživeli, stojimo še vedno pred to edino volitvijo: Radikalizem ali aktivizem. Zelo potrebno je, da to naglasimo in tako ustvarimo jasne razmere. Tistim, ki mislijo, da je mogoče odleteti vsem zahtevam novega časa samo z modrim, preudrljivim smehljajem, z jadrkovanjem nad odtegljaji plač tistim, ki še prav nič ne vedo, kaj je pomankanje — moramo čisto odločno povedati, da je njihov čas minul. Kar danes pretresa trilo tramovje, ni nikar običajen pomladni vihar, ki vrši skozi mladi gozd, marveč nekaj čisto drugega. Če bi bili to preje doumeli in zastavili z našim aktivizmom, bi bilo danes nemarada manj radikalizma.

V čem se razlikujeta radikalizem in aktivizem? Radikalizem ostaja pri nazorih in bojih, ki izvirajo iz čustva, ki nekako magično zableste in omamijo, ki utegnemo včasih razviti orjasko dinamiko, ki so pa kljub temu podobni silnemu zublju goreče slame, po katerem ne ostane niti prida pepela. Aktivizem pa prihaja nasprotno iz globljih plasti človeške noiranosti. To je genj, ki se hrani s spoznanjem. To je dejanje človeka, ki se je notranje izpremenil in stopa sedaj krepko in mirno po novi poti. Ta aktivizem se nam v najčistejši obliki kaže pri tistih, ki so bili kakor Ignacij Lojolski svetni vitezi, pa so natančno spoznali, kaj je božje vitezstvo. Ni je bilo več sile na svetu, ki bi se bila mogla ustavljati viharnemu koraku takih junakov. Ljudi, katerim se je enako zgodilo v naših dneh, imenujemo aktiviste.

Ali nam niso velike papeške enciklike zadnjih let nanovo podarile prečudnih spoznanj? Ali se niso vse porodile iz globokega

umevanja za sedanjost in bodočnost? Ali ne vidimo, kako se za vsako visoko dviguje tih Vatikan, odkoder se ozira po vsem svetu Petrov naslednik in iz višav prejema vizijo, ki znova kaže Kristusa kakor Kralja stvarstva? Javno življenje moramo znova osvojiti za krščanstvo, človeški red je treba zopet zgraditi na božjem redu, stisko zemlje moramo po milosti iz nebes izpremeniti v nov blagoslov. To je silna naloga, misel, ki v srcih užiga ogenj, obuja borec, novo mladino, lepšo ubogo.

Kdor je enkrat to misel doumel, od tega zbeži pokoj poprečnega meščana. Ta neprestano preudarja, kaj bi mogel na svojem mestu in v svoji brezposelnosti storiti celo za Boga samega. Odpove se vsem mogočim ozlom nasproti ljudem in ljubitim navadam. Zraven je, kjer govore o velikih vprašanjih časa. Po vseh listih zasleduje napredek tega novega. V sveti omami objema milijone, ki jih niti ne pozna od obličja do obličja, o katerih pa ve, da se zbirajo pod enako zastavo. Časopise natanko pozna, najde ga na volivnih shodih. Nanj je mogoče računati pri vsakem delu za celoto. Rad opravlja manjša dela, ker lije nanj odsvit velike ideje. Ob sebi nastanejo okrog njega krogi, ki čuvajo sveti ogenj. Po dnevnem vrvežu pa se zateka k svojemu Bogu, se mu zahvaljuje za lepoto njegovega kraljestva in pričakuje novega jutra kakor prekrasna narava, kateri je vsak dan neprimerljiv praznik.

Ta aktivizem raste od zunaj navzven. V bistvu ni nič drugega kakor ob sebi umevna delavnost v Kristusu prerajenega človeka. Vse pričakuje od svojega dela, dobro vedoč, da vlada nad vsem božja Previdnost in da se ves nemir tekočega dne vedno zopet pogreza v veliki mir večnosti.

Za bodoče boje v Nemčiji vemo, da so ob tej svetočni uri komaj kake razlike v politiki, gospodarstvu, umetnosti in veri. Vse je namreč potopljeno v večnostna vprašanja in na vseh področjih gre za poslednja metafizična odločitve. Ali v priprostitih besedah: Gre za to, ali bo katoliško ljudstvo v Nemčiji in z njim celokupno krščanstvo svoj življenjski prostor ohranilo in obdržalo svoj položaj za celoto? Ali pa se bo vsa nesreča zadnjih let dopolnila in tragični usodi, ki preti po radikalizmu. Potem bo božji zmisel v svetovnem dozanju za čas otemnel pred človeškim nezmyslom. To je volitev, ki nam je odločiti.

bruarja 1932 je bilo proglašeno 2476 stečajev, v istem času prejšnjega leta samo 1470. Kredita si ni mogoče nabaviti za nobeno ceno, vloge pri bankah in v posojilnicah stalno padajo, na drugi strani se je množina inozemskega denarja zmanjšala za 20%. Najhuje je vprašanje zaupanja, ki je brezdvomno v zvezi s političnim položajem države. Že v sami stranki edinstva se vršijo neprestani boji med posameznimi socialnimi razredi, ki so v njej organizirani. Stranka nosi lepo ime stranke edinstva, v resnici pa je na znotraj silno trnja. V njej so organizirani stanovni z nasprotujočimi si interesi, tako veleposelski in mali kmetje, velekapitalisti in industrijski trusti, kakor tudi mali obrtniki. Te skupine so med sabo v večnem boju, posebno danes, ko so na dnevnem redu gospodarska vprašanja, ki zadenejo v živo vsako posamezno skupino. Koristi veleposelsnikov ni mogoče spraviti v sklad s koristimi mladega kmetca, kakor tudi ne koristi veleindustrija z malim obrtnikom. V stranko je bilo nametano vse, kar je upalo, da bo imelo koristi od režima.

Vprašanje političnega režima bi ne bilo tako težko, ako bi se Karolyi in Bethlen odločila za temeljito volivno reformo. Opozicija odločno zahteva odpravo javnega glasovanja, da bo tako lahko vsakemu Madjaru dana možnost, da brez strahu pred represaljami izrazi svoje mnenje. Karolyi je moral sam priznati, da je sedanjost sistem javnega glasovanja nevdržan, in je objubil, da bo razširil tajno volivno pravico. Sedanja vlada bi rada uvedla kombiniran sistem med javnim in tajnim glasovanjem, da bi vsaj za silo skrpčala »moderen« volivni red. Veleposelsniki odločno vztrajajo pri javnem glasovanju, da bi še nadalje lahko kontrolirali svoje delavce in namenske ter jih obdržali v polni odvisnosti. Opozicija zahteva uvedbo popolnega tajnega glasovanja in je prepričana, da bo prej ali slej tudi zmagala. Karolyijeva vlada bo morala to vprašanje rešiti do jeseni, ker se za jesen napovedujejo nove volitve.

Kongres zdravnikov

Belgrad, 2. julija. AA. Kongres jugoslovenskega zdravniškega društva se bo vršil letos dne 25., 26. in 27. septembra v Belgradu. Razpravljal bo v glavnem o reformi medicinskega študija, o zdravljenju našega prebivalstva, o terapevtski vrednosti naših kopalnic ter gospodarski reorganizaciji naših zdravnikov.

Lazič aretiran

Belgrad, 1. julija. I. Bivši narodni poslanec Vojislav Lazič, ki je glavni krivec dogodkov na Libu, je bil danes v okolici Obrenovca aretiran in izročeno sodnim oblastem.

Cankov upokojen

Belgrad, 1. julija. I. Iz Solije poročajo, da se je danes popoldne kralj Boris po dolgem oklevanju vendarle odločil, da podpiše ukaz o upokojitvi profesorja narodne ekonomije na soljski univerzi Cankova, čeprav je ta upokojitev zgolj administrativnega pomena.

Butler — ravnatelj MUD

Paris, 2. jul. AA. Iz Zeneve poročajo, da je za ravnatelja mednarodnega urada za delo izvoljen Anglež Butler.

Butler se je rodil leta 1883 v Oxfordu in je bil do smrti Alberta Thomasa njegov sodelavec. Delavski zastopniki v upravnem odboru mednarodnega urada za delo niso zadovoljni z izvolitvijo Butlerja za ravnatelja omenjene mednarodne ustanove.

Mednarodna finančna komisija za Romunijo

Veliko vznemirjenje med ljudstvom

Belgrad, 1. jul. I. Iz Bukarešta poročajo, da pridejo v kratkem tja finančni strokovnjaki, katere je poslala Zveza narodov v Romunijo, da proučijo finančni položaj te države. Finančna komisija prispe v Romunijo najbrže že prihodnje nedeljo. Sestavljena je tako-le: predsednik Oto Niemayer, ravnatelj Anglo-banke, Avenol, gen. tajnik Zveze narodov, in Loveday, načelnik gospodarskega oddelka Zveze narodov. Vsi člani komisije so dobili prečizen nalog, da proučijo finančni in gospodarski položaj Romunije ter da predložijo Zvezi narodov načrte, kako bi se saniralo gospodarsko stanje Romunije. Tudi dosedanjí francoski finančni svetnik Auboin, ki je pri romunski narodni banki, je bil naprošen, da pomaga komisiji Zveze narodov pri njenem delu. Ko se je ta vest razširila po Bukarešti, se je v javnem mnenju kakor tudi v večernih listih dvignilo velikansko ogorčenje proti prejšnji vladi, ki je s svojim slabim gospodarstvom povzročila, da je prišlo do te sramotne komisije tujecev, ki so prišli pomagati iz inozemstva Romuniji v skrajni sili, ker ona sama ne razpolaga z močmi, ki bi lahko državo rešili propada, v katerega jo je vrgla diktatura profesorja Jorge. Nekateri listi skušajo prikriti to ogorčenje javnega mnenja, češ da prihajajo ti inozemski finančni eksperti v Romunijo predvsem radi tega, ker jih interesira usoda inozemskega kapitala, ki je bil v zadnjih letih investirán v Romuniji. Ti eksperti nočejo spraviti romunske države pod

kuratelo, toda »Curentul« v zelo ostrem tonu poziva narod, naj se ne pusli goljufati, ter naj ne sprejme nase te sramote. Finančna komisija je prišla proglasiti nad Romunijo varšstvo, ki bo brez dvoma zelo strogo. Romunija je dolgo čakala na te tučce in zato je verjetno, tako piše »Curentul«, da bodo tudi dolgo ostali v Romuniji, če so že enkrat prišli. Romunija je za časa Jorgove diktature posojala in razsipavala denar na levo in desno, zdaj pa se Romunija nahaja v položaju, iz katerega ni več izhoda. Važno za poznavanje političnega razvoja v Romuniji je dejstvo, da se je romunski kralj preteklo nedeljo ob priliki velikega manifestacijskega pohoda romunske kmetijske stranke skozi Bukarešto in mimo kraljevske palače, pokazal na balkonu in ostentativno pozdravljaj kmete, ki so mu z ulice odzdravljali. V političnih strankah, tako v liberalni stranki, ki jo vodi Duca, kakor tudi v stranki maršala Avaresca, je radi tega nastalo veliko nezadovoljstvo in ogorčenje, češ da bi krona ne smela na tako javen način izražati simpatije za eno politično stranko in bi morala ostati zvišena nad političnim bojem posameznih strank. Iz kraljeve geste se da sklepati, da je tudi on za vselej zavrgel poskus profesorja Jorge in da se je orientiral za politiko v teemem sodelovanju z romunsko kmetisko stranko, ki je v zgodovini političnega življenja v Romuniji pokazala doslej največ poštenja in največjo požrevalnost v borbi za rešitev države.

Drava terja žrtve

Maribor, 2. julija.

V kratkem razdobju je Drava zahtevala letos že drugo smrtno žrtve. Narastila in mrzla reka je kopalcem skrajno nevarna, kar Mariborčani premočno vpoštevajo in v vročih dneh kar oblegajo oba bregova Drave. Tudi danes, popoldne je bilo v Dravi zelo živahno. Večje gruč mladine so se kopale zlasti na pristanu med gostilno »Benetke« in Káferjevini kopalnici. Med mladino je bil tudi mizarški učenec Ivan Vollmajer od Sv. Duha nad Mariborom. Vollmajer je bil znan kot dober plavalec. Okrog 6 popoldne je skočil v reko ter zaplaval mimo gostilne »Benetke«. Tik za gostilno, ki sega čisto v reko, je nevaren vrtinec, v katerega je plavalec zašel, ko je hotel splavati na breg. Vrtinec ga je zasukal ter vlekč pod vodo, da je pričel preplašen kličati na pomoč, pri čemer mu je prišla voda v sapnik. To je bila za njega poguba. V tem trenutku mu je priskočil na pomoč pekovski pomočnik Spanner, ki se je kopal v bližini, ter je že prijel potapljujočega za lase, ko je tudi njega zgrabil vrtinec ter ga vlekč na dno. V borbi za lastno življenje je moral izpustiti s smrtno se borečega fanta ter je komaj še sam dosegel breg. Takoj za njim je skočil kar v obleki v vodo znani plavalec Dabringer, ki pa ni mogel nič več najti utopljenca. Med tem se je nabralo na bregu razburjeno občinstvo in nekaj reševalcev je skočilo v čolne ter preiskovalo vse nabrežje od gostilne do mesta z drogovi in kavlji, utopljenca pa niso našli. Drava je tudi to svojo žrtve odnesla ter jo bo naplavila kje daleč v spodnjem toku.

Bolgari porazili tudi Grke

Belgrad, 1. julija. I. Bolgarija—Turčija 2:0 (0:0). Na predzadnji tekmi so Bolgari premagali Grke ter si s tem priborili za to leto balkanski pokal. Bolgari so zmagali pri vseh tekmah, in sicer z Romunijo z 2:0, z Jugoslavijo 3:2 in z Grčijo 2:0. Zmago so, odkrito povedano, tudi zaslužili, saj so pokazali toliko pozitivnosti in dobre volje kot nobena druga nogometna ekipa. Današnja nogometna tekma je bila s sportnega stališča zelo lepa. Dobro so igrali tako Grki kakor tudi Bolgari. Zlasti Grki so pokazali lepo igro, vendar pa so imeli smolo pred vratmi nasprotnika, ker so imeli slabe strelce, ki so tudi krivi njihovega poraza. Bolgari so se že vnaprej zavedali zmage ter so zlasti v prvem polčasu igrali zelo ležerno. Zato so pa tudi v drugem polčasu dali vse od sebe ter zabili dva gola. Občinstva ni bilo mnogo, ker se je zanimanje za te tekme že poleglo zaradi prevelikih sportnih prireditev in ker se je tekem tedna pokazalo, da je Bolgarija favorit. Jutri se bo odigrala zadnja tekma balkanske olimpijade med Jugoslavijo in Romunijo, ki se borita za drugo mesto na tabeli.

Vlak Karlovec—Crnomelj

Potujoče občinstvo Bele Krajine obiščečamo, da bo podaljšani vlak, ki odhaja iz Karlovca ob 18.03 min. in ki je vozil zdej samo do Metlike, do Crnomlja. Od ponedeljka 4. julija dalje vozi ta mešani vlak do Crnomlja. Odhod iz Metlike ob 19.53, iz Dobruvic ob 19.44, iz Gradca v B. Kr. ob 19.54, prihod v Crnomelj ob 20.08 min.

Otvoritev računa v Nemčiji

Belgrad, 2. julija. AA. Poštna hranilnica v Belgradu in nemška poštna uprava v Berlinu sta se dogovorili, da bosta druga drugi pomagali pri otvarjanju čekovnih računov v Jugoslaviji in Nemčiji. S tem se bo olajšal in pospešil postopek, ki je predpisan za otvarjanje čekovnih računov. Prosilcem iz Jugoslavije bo možno hitro dobiti račun v Nemčiji, nemškim proslcem pa v Jugoslaviji.

Kdor bi hotel otvoriti čekovni račun pri katerem izmed čekovnih zavodov v Nemčiji, naj se obrne pisмено s prošnjo na Pošno hranilnico ali pa na katero njenih podružnic, kjer bo dobil potrebna navodila, kako lahko najhitreje doseže otvoritev računa v Nemčiji.

Drobne vesti

Belgrad, 2. julija. I. V Nisu je bil ubit Dragomir Jovanović, komitski vojvoda Lunec in bivši narodni poslanec.

Belgrad, 1. julija. I. Na prošnjo združ. rez. častnikov je odoben 50% popust na železnica v zdravilišča Dobrna in Rogaska Slatina.

Belgrad, 1. julija. I. Za sodnika okrožnega sodišča v Celju je bil postavljen v 6. skupini Jurij Lesjak, do sedaj namestnik držav. tožila v Celju.

Zagreb, 1. julija. Z. Danes ob pol 11 je bil na svečan način otvoren skavtski tabor v Maksimirju. Svečani otvorili so prisostvovali predstavniki banske uprave, vojaštva, mestne občine kakor tudi skavtski predstavniki iz Anglije, Poljske, Češko-slovaške, Madjarske, Ukrajine in Francije.

Krvav volilni boj v Nemčiji

Berlin, 1. jul. Z. Ponoči je zopet po vsem mestu, zlasti pa v predmestjih, prišlo do hudih spopadov. Napadaleci so bili deloma komunisti deloma narodni socialisti. Trije so ostali mrtvi na bojšču, 18 je bilo težko ranjenih. Stevilo lažje ranjenih pa je neznan. Policija je morala, zlasti v Moabitu, izprazniti vse ulice ter zasesti tudi nekatere hiše, od kjer so padali strelji na policijo.

Roosevelt - demokratski predsedniški kandidat

Paris, 2. julija. AA. Iz Chicaga poročajo tele podrobnosti o zmagi Franklina Roosevelta na demokratskem kongresu.

Med tem ko je bila velika večina članov kongresa navdušena zaradi zmage Roosevelta pri imenovanju kandidata demokratske stranke za predsedniške volitve in mu priredila navdušene ovacije, je občinstvo na galerijah to imenovanje sprejelo z negotovanjem. Z galerije so se oglašali pogosti in odločni protestni žvižgi in kličji proti Rooseveltu. Del galerije je celo izvižgal predsednika čikaške občine, ko je le-ta pozval občinstvo, naj se pokori sklepu kongresa.

Premagani Rooseveltov protikandidat A. Smith, je sprejel svoj poraz mirno in hladnokrvno. Na vprašanje novinarjev, ali bo podpiral kandidaturu demokratskega voditelja pri predsedniških volitvah, je Smith odgovoril, da bo to storil.

Politični krogi smatrajo, da je republikanski kandidat, sedanjí predsednik Združenih držav, Hoover dobil v Rooseveltu nevarnega tekmeca.

Vstop Turčije v ZN

Zeneva, 1. julija. Z. Na izredni seji Zveze narodov je bil prečitan danes sledeči predlog: Delegacija Avstrije, Albanije, Italije, Nemčije, Avstralije, Češko-slovaške, Velike Britanije, Bolgarije, Kolumbije, Jugoslavije, Kube, Danske, Španske, Guatemale, Madjarske, Japonske, Nove Zelandije, Paname, Nizozemske, Grčije, Poljske, Romunije, Švedske in Švice so se prepričale, da turška republika točno izpolnjuje vse pogoje, ki so predpisani v čl. 1 pakta Zveze narodov, vsled česar predlagajo, da se Turčija pozove za vstop v Zvezo narodov. Predlog je bil soglasno sprejet.

Kje bo svetovna gospodarska konferenca

London, 2. jul. Iz. Naenkrat se je doznalo, da Anglija nima mnogo interesa za to, da bi se vršila svetovna gospodarska konferenca v Londonu, tako da se sedaj imenujeta kot kraj konference Lausanne ali Zeneva.

Irska snuje protiukrepe

Dublin, 1. julija. Z. Iz krogov republikanske stranke poročajo, da, če bo Anglija doletela uvoženo blago iz Irske visoke carine, bo republikanska stranka napravila protiukrepe, ki bodo revolucionarnega značaja. Kakšni bodo ti ukrepi, še ni znano.

K stavki pri Ljubljani

Ljubljana 2. julija

Med tem, ko je izgledalo dopoldne, da se bodo delavci uklonili, zlasti zaradi tega, ker je na delo prišlo mnogo stavkokazov, se je popoldne položaj ponovno zostril. Popoldanski žilta delavcev je ponovno ustavila vse delo pri regulaciji. Energično je poseđevala policija, ki je razganjala stavkajoče. Bilo je tudi nekaj aretacij. Ljubljano so popoldne izpustili, tako, da sedaj teče po strugi. Poudariti moramo, kar smo se tam prepričali, da je javno mnenje odločno za stavkajoče, ker vsak človek vidi, da je 3 Din na uro za tako težko, naporno in tudi nagumno delo v stoječih fekalijah res mnogo prenikala mezda za delavce in da so njihove žilte izkromne zahteve po povišanju mezd res upravičene. Zvečer se je vršilo izplačevanje tedenske mezde. Policija je plačevanje nadzorovala ob številni asistenci.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: izpremenljivo hladno vreme, manj oblačno. Vzhodni rob Alp: izpremenljivo oblačno, hladno, v prostih legah vetrovno. Južne Alpe: prihod zapadnih vetrov, padeč temperature, pozneje zopet zboljšanje.